

Klíčové koncepty:

Míra sociálního statusu, přisouzená kohortami produktivního věku, kohortám věku postproduktivního jako klientům instituce „domov důchodců“.

- **Kohorta:** Specifický soubor osob se společným znakem. Babbie (1992, podle Geista, 1992) chápe kohortu jako subpopulaci, věkovou skupinu lidí, narozených ve stejném roce, nebo seskupených na základě jiného časového znaku. Pro náš výzkum přijímáme Hagedornovu (1990, podle Geista, 1992) definici, podle níž je kohorta skupina lidí v populaci, která má společný demografický znak, příp. událost.
- **Instituce:** Hobhouse (1924, podle Geista, 1992) identifikuje tři významové roviny tohoto termínu: 1) uznané a stanovené zvyklosti, řídící určité vztahy lidí, 2) úplný komplex takových zvyklostí a principů, který je řídí, a 3) organizaci (pokud existuje), nesoucí takový komplex. Pro náš výzkum přijímáme zejména třetí rovinu významu.
- **Sociální status:** postavení jedince v určitém vzoru společnosti, soubor práv a povinností, jak termín zavedl a definoval Linton (1936, podle Geista, 1992). Patrně pod Weberovým vlivem je termín spojován se ctí a prestiží, Rosenberg et. al. (1987, podle Geista, 1992) pak vidí sociální status jako „úroveň prestiže, poskytované jedinci jako výsledek hodnoty, dané roli, kterou hraje“. Toto pojetí reflektuje náš výzkum.
  - Sociální status klíčový: pro jeho stanovení je rozhodující hodnotový systém společnosti, v níž jedinec žije (Fichter, 1971, podle Geista, 1992). Vztahuje se tedy na funkce, s nimiž je spojen, a dílem na zhodnocení funkce členy společnosti.
  - Sociální status získaný: spočívá na sociálně zhodnocených výkonech a výsledcích jedince, např. povolání a pozice v povolání (Linton, 1936, podle Geista, 1992).

Teoretická hypotéza:

Sociální status, přisouzený (i potenciálním) klientům domova důchodců (a instituci samotné) se mění s věkem přisuzovatele, tj. s příslušností ke kohortě.

Operacionalizace:

- **Kohorta:** indikátorem je chronologický věk, resp. demografický znak „klient domova důchodců“
- **Instituce:** pro náš výzkum je indikátorem fakt, že zařízení není jen denním stacionářem, nýbrž poskytuje dlouhodobou celodenní péči o seniora.
- **Sociální status:** operacionalizace tohoto konceptu bude založena na nalezení ukazatelů akceptance, resp. sociální distance (jako závisle proměnných) a nalezení ukazatelů sociální tenze a anomie – pocit vlastního ohrožení a znejistění vlastní sociální pozice – jako nezávisle proměnných
  - **Akceptance** může být zjištěna pomocí sémantického diferenciálu
  - **Sociální distanci** lze měřit škálou sociální distance (např. Bogardus, Thurston, Likert, a další), tj. otázkami (vadilo by vám, kdyby: jste měli vyčlenit jeden pokoj ve své domácnosti pro (příbuzného) seniora ve vysokém věku; senior ve vysokém věku obýval samostatný byt ve vašem domě či sousedství; domov pro seniory byl lokalizován ve vašem těsném sousedství; ... v centrální zóně vašeho města; ...)
  - **Anomie** může být měřena Sroleho škálou sociální anomie

Pracovní hypotéza:

Výše sociálního statusu, přisouzeného klientům domova důchodců, se nebude měnit jen podle demografické příslušnosti ke kohortě produktivní/postproduktivní věk, ale i uvnitř jednotlivých kohort věku produktivního.

Kód kurzu: SOC 706

Úkol č. 6: Klíčové koncepty, jejich operacionalizace, teoretická a pracovní hypotéza

Tým: Zuzana Bláhová, Ing. Lenka Navrátilová, Barbora Skoumalová

Komentář:

Dosavadní poněkud vágní formulace výzkumné otázky a strategie jsme na základě postupujícího studia zpřesnily, nyní tedy formulujeme subjektivní hodnocení instituce domova důchodců jako odvozené od sociálního statusu přisuzovaného klientům této instituce.

Kompletně se úpravy a přehodnocení průběhu tvorby projektu projeví v příštím úkolu, tj. ve výsledném návrhu projektu.

Zkuste si vytvořit ještě další teoretické hypotézy, musíte zohlednit všechny faktory, které tam mohou vstupovat. Hypotézy by měly být více jasné a jednoznačné. Jaké jsou indikátory. Při operacionalizaci buďte konkrétnější. V literatuře máte dobře pospáno, jak postupovat, tak z toho vycházejte.